

Freinetovská škola

- Francouzský učitel **Célestin Freinet** (1896 – 1966).
- Pracovní škola; motto: „**Z života pro život prací**“.
- Nutnost vybavit třídu různými pracovními koutky, ve kterých se žáci mohou jednotlivě nebo ve skupinách věnovat činnostem z oblasti přírodních věd a techniky, domácím pracím, umělecké tvorbě i jazykové komunikaci.
- **Specializované učebny?**
- Zejména Francie, Belgie a Nizozemí.

Freinetovská škola

Podle Freineta jsou nejdůležitější prvky školní práce:

- Třída jako **mnohostranně rozčleněný pracovní prostor** pro získávání zkušeností.
- **Individuální týdenní pracovní plán žáka**, projednaný na začátku týdne s učitelem.
- **Pracovní knihovna**: obsahující informativní sešity, která podněcuje k dalším činnostem i k „bádání“, nyní včetně audiovizuálních materiálů.

Freinetovská škola

- **Kartotéka**, rozdělující základní učivo pomocí karet s testy a informacemi o úkolech a řešeních.
- **Akustické učební programy**, zvláště pro jazykovou výuku.
- **Školní tiskárna** (např. pro účely školního časopisu aj.)
- **Nástěnka** pro zveřejňování kritik, pochval, přání a pracovních výsledků žáků.

Jenská škola

Peter Peterson (1884 – 1952).

- Jenský plán (Jenaplan) - označení koncepce.
- Koncepce integruje více prvků reformního školství.
- Učební **skupiny žáků přesahují ročník** (např. jedna skupina sdružuje děti ve věku od 6 do 9 let).
- **Rytmický týdenní pracovní plán** skupiny: vyvážené střídání pedagogických situací: **rozhovor, hra, práce, slavnost.**

Jenská škola

- **Neuplatňuje se známkování a vysvědčení** v tradiční formě.
- Zejména Nizozemsko.

Církevní (konfesní) školy

- Nestátní školy; **zřizovatel je církev** nebo náboženská skupina.
- V Německu a Nizozemsku nejrozšířenější typ **nestátních škol**.
- V EU jsou to zejména školy katolické a evangelické; v USA protestantské, katolické, židovské.

Církevní (konfesní) školy

- ČR: po roce 1989; katolické, evangelické, židovské (např. Lauderova MŠ, ZŠ, gym.).
- Specifika: např. rozšíření kurikula (náboženství, latina, aj.); křesťanská etika.
- Od církevních škol se obvykle očekává vysoká kvalita vzdělávání, proto jsou na ně často přihlašovány i děti bez vyznání.
- Soulad se současným vědeckým poznáním.

Alternativy z hlediska organizačních forem výuky

- Individuální vyučování
- Individualizované vyučování
- Vzájemné vyučování
- Kolektivní vyučování
- Projektová výuka
- Aj.

Použitá literatura

PRŮCHA, J. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání (2. aktualizované vydání)*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-977-1.

HEŘT, J. *Antroposofie waldorfské školství*. Praha : Sisyfos, 2006. dostupné na:

<https://www.sisyfos.cz/clanek/189-antroposofie-a-waldorfske-skolstvi>

Pedagogická evaluace

Pedagogická evaluace

- Zahrnuje hodnocení **vzdělávacích procesů**, hodnocení **vzdělávacích projektů**, hodnocení **vzdělávacích výsledků**, **hodnocení učebnic** aj.“
(Průcha, Walterová, Mareš 2003 s. 154 – Pedagogický slovník).

Pedagogická evaluace

Pedagogická evaluace

Vnitřní (například „mapování školy“)

Vnější

- **ČŠI** (Česká školní inspekce, orgán MŠMT); [Portál ČŠI](#)
- **CERMAT** (Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání)
- **NPI** (Národní pedagogický institut) je školským vzdělávacím, metodickým, kurikulárním, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Provozuje také [METODICKÝ PORTÁL RVP](#)

Pedagogická evaluace

Předmětem zkoumání pedagogické evaluace jsou následující oblasti:

- **Evaluace vzdělávacích programů:** Analýzy vzdělávacích programů, projektů a plánů pro školní i mimoškolní vzdělávací zařízení.
- **Evaluace edukačních prostředí:** Hodnotí se hmotné prostředí (např. vybavení pomůckami, hygienické podmínky, estetická kritéria aj.) i psychosociální prostředí – např. třídní klima či klima školy.
- Evaluace výuky: **Evaluace průběhu reálné výuky.**
- **Evaluace vzdělávacích potřeb:** Hodnotí se, co potřebují subjekty vzdělávání a jak jsou jejich potřeby reflektovány.

Pedagogická evaluace

- **Evaluace vzdělávacích výsledků:** Srovnávání vědomostí a dovedností žáků.
- **Evaluace na základě standardů:** Hodnocení vzdělávacích výsledků prostřednictvím předem stanovených kritérií - seznamu výkonů, kterých by mělo být prostřednictvím vzdělávání dosahováno.

Pedagogická diagnostika

- Pedagogická diagnostika je „vědecká disciplína zabývající se teorií a metodologií diagnostikování v edukačním prostředí“ (Průcha 2000 s. 132)
- Pedagogická diagnostika je tedy oblast, která se zabývá nejen samotnými metodami hodnocení žáků, ale také příslušným **výzkumem a teorií** v této oblasti.
- Předmětem hodnocení je nejčastěji **úroveň vědomostí a dovedností žáků** – do jaké míry odpovídají stanoveným výukovým (popř. vzdělávacím) cílům.

Pedagogická diagnostika

- diagnostika sociálních vztahů (sociální normy, mezilidské vztahy, hierarchie vztahů ve třídě, soc. klima třídy aj.)
- diagnostika hodnotové orientace žáků
- diagnostika zájmů žáků
- diagnostika vztahu žáků k předmětu
- diagnostika sebepojetí žáků

Pedagogická diagnostika

- diagnostika perspektivní orientace (vyrovnávání se s vlastní budoucností, má souvislost i s volbou povolání)
- diagnostika žákovy pojetí učiva (souvisí s psychodidaktikou a diagnostikou prekonceptů – překonávání spontánních forem poznání)
- diagnostika učebního stylu žáků
- **diagnostika vzdělávacích výsledků žáků**

Pedagogická diagnostika

Funkce diagnostiky vzdělávacích výsledků žáků

Správné hodnocení žáků je důležité pro **učitele, žáky, i rodiče** žáků. Splňuje následující funkce:

- **Informuje žáka** (a také rodiče žáka) o stavu jeho vědomostí, dovedností (i chování)
- **Motivuje žáka** (klasifikace je jednou z metod vnější motivace)
- Učitel prostřednictvím hodnocení zjišťuje, do jaké míry je způsob jím řízeného vyučovacího procesu v souladu se stanovenými **výukovými a vzdělávacími cíli**.

Pedagogická diagnostika

- Co může znamenat, že mají žáci v předmětu jednoho učitele výrazně lepší známky než ve srovnatelném předmětu jiného učitele?

Pedagogická diagnostika

Příklady druhů pedagogické diagnostiky žáků

- **Systematické pozorování:** Učitel má často možnost v průběhu měsíců i let pozorovat žáka – jeho vývoj, změny v jeho chování, jeho individuální potřeby, sklony, zájmy, estetické vnímání, talent.
- **Ústní zkoušky:** specifická forma rozhovoru (orientační nebo klasifikační); žáci se při ústní zkoušce učí také správně se vyjadřovat a formulovat odpovědi a také veřejně vystupovat.
- **Žákovské prezentace** (soft skills)

Pedagogická diagnostika

Příklady druhů pedagogické diagnostiky žáků

- **Hodnocení složitých výkonů žáků:** Např. hodnocení slohových prací, hodnocení v rámci projektového vyučování, aj.
- **Didaktické testy:** Prostřednictvím didaktických testů se pokoušíme objektivně měřit výsledky vzdělávání.

Základní rozdělení hodnocení

- **kriteriální** = jak žák splnil určité (kritérium), nesrovnává se s jinými.
- **normativní** = hodnocení jednotlivých žáků ve vztahu k výkonům ostatních.
- **diagnostické** = zaměřené na odhalení učebních obtíží (překrývá se s formativním).
- **sumativní** = hodnocení výsledků, konečný přehled o stavu vědomostí a dovedností (finální).
- **formativní** = hodnocení průběžné, zpětnovazební, informace o aktuálním stavu vědomostí a dovedností.

Formativní hodnocení (hodnocení je spojené s postupy, jak výkon žáka zlepšit; spolupráce žáka a učitele, vzájemná důvěra; sebehodnocení; vzájemné žakovské hodnocení; spravedlivé dotazování všech žáků; atd.)

- „Zhodnocení, **kde se žáci v průběhu učebního procesu nacházejí**, jakými úskalími procházejí, jak látce rozumí.
- **Zpětná vazba.** Učitel podává žákům zpětnou vazbu, která je v procesu učení posouvá dále.
- **Jasně definovaná kritéria úspěchu** a ujištění se, že jim žáci rozumí.
- **Vzájemné hodnocení a podpora žáků** v procesu učení. Žáci spolupracují a vzájemně si pomáhají.
- **Vlastní hodnocení výkonu.** Žák hodnotí vlastní výkon, pracuje individuálně na svém zlepšení.“

citace:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Formativn%C3%AD_hodnocen%C3%AD

Pedagogická diagnostika

Klasifikační metody

Dominují tři metody klasifikace žáků:

- **Klasifikace prostřednictvím známek** na klasifikační škále - stupnici v souladu se školním zákonem (nejběžnější).

1 – do 90%; 2 – do 75%; 3 – do 45%; 4 – do 25%

Pedagogická diagnostika

- **slovní hodnocení žáka:** Často se objevuje v reformní pedagogice (např. Waldorfská škola). Očekává se, že může překonat nedostatky často (kvůli objektivitě) kritizovaného „známkování“. Pro učitele je to ovšem náročnější.
- **spojení „známkování“ a slovního hodnocení** (využití výhod obou přístupů a eliminování nevýhod)

Pedagogická diagnostika

Osobní portfolio žáka

- Osobní portfoliem žáka rozumíme „soubor různých produktů žáka (písemné práce, výtvarné práce, laboratorní protokoly aj.), které dokumentují práci žáka a jeho vývoj za určité období“ (Průcha 2003 s. 170).
- Osobní portfolio žáka má mj. význam při komplexním hodnocení žáka.

Literatura

- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- WIKIPEDIE, *Formativní hodnocení*. (cit. 7.5 2023)
https://cs.wikipedia.org/wiki/Formativn%C3%AD_hodnocen%C3%AD